

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1494 usque ad annum 1507

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1769

VD18 90118448

Præfatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67025](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67025)

PRÆFATIO.

In Præfatione ad trigesimum continua-
tæ Historiæ tomum detectæ fuerunt
artes, dolique, quibus nonnulli aut
minus recte de Religione sentientes, aut
omnino jamjam priorum hæresum vene-
no infecti sub vario pietatis, ac zeli ob-
tentu erroribus Lutheri præcinebant;
nempe, ut D. Hieronymus (a) optime
scripsit, *venena non dantur, nisi melle
circumlita, & vitia non decipiunt, nisi
sub specie, umbræque virtutum*: verum in
præsenti volumine, quo magis vicinus
nobis exhibetur infernalis huius hidræ
ortus, eo magis aperta ac manifesta in-
dicantur futuræ calamitatis præfagia,
inter quæ potissimum recensenda venit
a 2 illius

(a) Epist. 7. ad Lætiam.

PRÆFATIO.

illius ævi periculosas opiniones, ac sententias de fide suspectas passim in vulgus spargendi libertas; ex obvia enim Historiæ Ecclesiasticæ lectione patescit, quod non coercita opinandi licentia, ac novitatum libido ipsas hæreses præcesserit, unde merito illa ætas sibi de funesto proximæ sectæ malo timere debet, in qua non pauci liberrimo calamo, quicquid sanctum sacrumque est, ex solo nova proferendi studio carpere, ac veterem Ecclesiæ disciplinam ad sydera usque non eo ex fine extollere cernuntur, ut ea ad majorem vitæ perfectionem in fidelium cordibus reflorescat, sed ut ipsi præsentem Ecclesiæ disciplinam fugilandam, contemnendam, ac denique illam penitus a se amovendi prætextum habeant; hæ enim querulæ voces de lapsa Ecclesiæ disciplina, & veteri restauranda plerumque duntaxat in illorum zelotum ore versantur, qui nequidem ob humanæ conditionis imbecillitatem relaxatæ disciplinæ leges amplius observare dignantur, sed cum maxima populi offensione libere transgrediuntur, & de ipsa hac transgressione, ac spiri-
tus

PRÆFATIO.

tus libertate, ut inquit, gloriantur: eapropter ab ejusmodi hominibus merito tanquam ab hæreticorum Præcursoribus summopere cavendum est.

Ex hac ipsa promiscua sentiendi, ac scriptitandi libertate ante exortam Lutheri sectam plures Viri pietate ac eruditione clarissimi calamitates Ecclesiæ impendentes præfagiebant, horum nonnullos Floremundus Ræmundus ex Calvinii stabulo ad Ecclesiæ ovile reversus (b) recenset, atque inter alios præcipue quamdam Virginem Elisabetham natione Anglam, Thomam Morum, & Fratrem Thomam ex Ordine S. Francisci memorat, qui omnes *non solum imminentem tempestatem præviderant, verum etiam pleraque omnia, uti postea acciderunt, prædixerant.* His omnino accensendus est Hieronymus Savonarolla, de quo hanc in rem in præsentī tomo amplior mentio fit. Præterea S. Hildegardis, cum homines *incredulitate ac quovis opinionum vento abripi cerneret; Ecclesiam nova hæresi devastandam qua-*

a 3

fi

(b) Historia de ortu & progressu hæresum lib. 1. cap. 2. num. 5. fol. mihi 8.

PRÆFATIO.

si digito præmonstravit (c), *Ah misera Ecclesia!* exclamabat sancta hæc Virgo, *quid ages? mille hæreses in te orientur, ædes tuæ sacrae, atque adeo ipsa etiam sacra profanabuntur, Principes contra te insurgent, populi contra te arma capient, omniaque in ruïnã tuam conspirabunt, & quia ultimi sæculi homines INCREDULITATE ET QUOVIS OPINIONUM VENTO abripi se patientur, Deus Ecclesiam ab eis auferet.*

An omnia hæc vaticinia ex vero Dei afflatu fuerint prolata, impræsentiarum haud discutiendum existimo, id tamen omnino certum est, quod illi, quibus eo tempore exacte perspecta erat Hussitarum, & Bohemorum Fratrum ætas, facile ex similitudine temporum, ac circumstantiarum mala & perturbationes ex proxima hæresi impendentes prævidere poterant; priusquam enim Hussitarum furor in apertum prorumperet incendium, præcesserat effrænis novas opiniones spargendi libido, liberius affixis ubique libellis carpebantur aut veri
aut

(c) Lib. revelat.

PRÆFATIO.

aut conficti Ecclesiæ abusus; displice-
bant pretiosi Templorum ornatus ad au-
gustiorum Dei cultum instructi, ut eo
facilius ipsæ sacræ ædes exspoliari, ac
penitus everti possent, denique exagge-
rabantur publice nonnullorum Sacerdo-
tum vitia, ut sensim ipsum etiam Sacer-
dotium, atque Sacramenta vilescerent:
arguebantur Monachi de avaritia & am-
bitione, ut novi hi reformatores postea
magis impune horum opibus propriam
avaritiam, & Sacerdotibus omnino vi-
lipensis, atque a dignitatum fastigio ex-
clusis suam ipsi ambitionem satiare va-
lerent. Plurimi etiam illorum, qui cul-
tiori ac politiori literatura clari videri ge-
stiebant, in contemptum Sacerdotalis
Ordinis linguas acuebant, & calamos:
omnia eis sordebant, quæ Ecclesiasti-
cum nomen sapiebant, Sacerdotes pas-
sim Sacrificuli & Popæ in circulis &
popinis nominari audiebantur, nihil de-
nique hisce emunctæ naris hominibus
de Sacro Clericorum, & Monachorum
statu gratum acceptumque erat præter
temporalia illorum bona: De ejusmodi
autem Harpiarum sermonibus idem dici
a 4 posset,

PRÆFATIO.

posset, quod D. Hieronymus de nutricibus & gerulis ad Furiam nobilem Viduam scripsit (d): *Cave istiusmodi venenata animalia, quæ de corio tuo satiari ventrem suum cupiunt. Non suadent quod tibi, sed quod ipsis profit. Quicquid non tulerint, sibi ablatum putant, nec considerant de quanto, sed quantum accipiant.*

Præterea infausta illa ætate pro more omnium Hæreticorum etiam Hussitæ criminabantur supremum Ecclesiæ Caput, atque ea vitia, quæ nonnunquam a Curia suæ Ministris perpetrabantur, in ipsam Sedem Apostolicam detorquebant, eo fine, ut depressa illius auctoritate pœnas ob temeritatem, motamque seditionem promeritas eludere, ipsiusque Judicis potestatem vulgi ludibrio exponere, ac tandem impune penitus sese ejus obedientiæ atque obsequio subducere possent.

Hæ præcipue erant tempore Hussitarum fraudes, artes, & dogmata, cum igitur præsertim ad initium Sæculi
XVI.

(d) Epist. 10.

PRÆFATIO.

XVI. eadem morum perversitas, opinionum licentia, ac palam & impune calumniandi libido grassaretur, ex hisce præludiis facile colligi poterat, quod rursus nova hæresis partui proxima instet. Quo enim tempore illi, qui puriorem doctrinam ac politioram literaturam jactitabant, liberius linguas & calamos acuebant in contemptum Clericorum, Monachorum, ac ipsius etiam Sacerdotalis Ordinis, præcipue vero in summi Pontificis vilipensionem? Ex propinquieribus causis, per quas Lutheri hæresis introducta fuit, quidam nostri ævi Scriptor eruditissimus ait (e), *alteram causam suppeditavit ingens odium erga Ecclesiasticum ordinem, quod in Laicis, Virisque Politicis illius ætatis, ac etiam aliis in suo genere sat eruditis excitavit partim neglectus politioris literaturæ in Clero, partim contentio orta Theologos inter & mansuetiorum Musarum cultores, æmulatione, atque invidia, ut fieri solet, fomenta tam liberaliter suppeditante, ut secundum deformationi Lutherance præludium factum sit, Odorico Ray-*

a 5

(e) Ignatius Schwarz de origine & causis deformatæ Germaniæ.

PRÆFATIO.

*naldo teste, dum sic scribit (f). Arde-
bant hoc tempore in Germania gravio-
ra odia inter politiorum litteratorum stu-
diosos, ac Theologos, ex quibus po-
stea Authore Luthero immensum defe-
ctionis illius excidium conflatum est....
Isti enim primi conscriptis libellis omnes
Theologos velut aggreſtes & barbaros de-
ridere, ludibrioque habere cœperunt, tum
vero maxime Religioſarum Familiarum
Alumnos proſcindebant didteriis, & per
ora hominum traducebant, necnon ſacræ
fidei Cenſores inſimulabant tyrannidis in-
tolerandæ. Accessit, quod Erasmus Rot-
terodamus multa de rebus fidei dubia ſcri-
ptis ſuis inſperſerit, & venenum amcenio-
rum literarum ſoſculis tectum imprimis
incautæ juventuti, aliorumque animis in-
ſtillarit. Hos æmulati alii fuere: Inde
contigit, ut ſparſis quaquaverſum ſatyri-
cis mercibus mortifera Germanis plaga in-
ſlicta ſit, ſiquidem incauti ejuſmodi argu-
tiis irretiti, delectatique irriſionibus, fa-
cetiis, ironiis, ſalibus, & ſcommatibus,
in Eccleſiaſticos Viros effuſis avidè Luthe-
rana venena hauſere. Hanc igitur ſcri-
ptitandi libertatem, ac Sacerdotum vi-
lipen-*

(f) In Annal. Eccl. ad ann. 1516. n. 48.

PRÆFATIO.

lipensionem eo tempore quamplurimi veræ fidei studiosi, ac tum pietate tum doctrina insignes Viri velut præludium, imo & tanquam classicum suspiciebant, quo edito brevi novi hæresiarchæ contra ipsam Ecclesiam in arenam descensuri, ac omnia fusque deque versuri essent.

Eapropter Christophorus Scheurlus patria Norimbergensis ac Wittembergæ Jurisprudentiæ Professor, necnon Saxonix Ducis Senator in quadam oratione Anno 1511. coram confessu Academico habita amare deplorabat utriusque Cleri contemptum ac vexationes, quibus ante exortam Lutheri sectam Sacerdotes Dei editis passim libellis famosis, aliisque modis affligebantur, *dum annales revolveo, inquit ipse, monumenta & historias, invenio nullum unquam fuisse tempus, nullam ætatem extitisse, in qua Sacerdotes tam illiberaliter, tamque indigne habiti fuerint, ac nostra tempestate*: hunc ipsum autem indignum agendi modum futuræ a fide vera defectionis prodromum esse præfatus Doctor præsensit, ac quamplurimis demonstravit exemplis, quod *sicut tam Christianis, quam gentilibus Sacerdotii piis*

PRÆFATIO.

piis cultoribus ingentia præmia, felicesque rerum successus æquissimo Dei judicio concessi fuerint, ita etiam Sacerdotum, ac Religionis contemptoribus, rerumque sacrarum exactoribus graves ultiones semper fuerint inflictæ, cum aut fortuna, aut fide excidissent.

Ex his clare perspicitur, quod sicut omni ævo, ita & recentioribus hisce temporibus ante exortas hæreses nonnulli ex castris Israel exsurrexerint, qui liberiori calamo contra Ecclesiæ summique capitis auctoritatem, necnon adversus Sacerdotii statum declamabant: Verum ejusmodi rabulis semper Præsulum vigilantissimorum Zelo ac Principum auctoritate os occludere adlaboratum est; non enim ejusmodi hominum ausus atque impetus ad commune exitum pertingere valent, si ipsis ab initio statim frænum injiciatur, nec piis doctisque Viris sese lingua & calamo opponendi libertas dematur; gravius tamen tunc imminet periculum, ubi ejusmodi conviciandi licentia, aut ex incuria, conniventia, aut ex tacito etiam consensu impune exerceri permittitur, imo etiam famosi ejusmodi libelli, quo
ma-

PRÆFATIO.

magis impudenti calamo conscripti sint, eo majori cum applausu excipiuntur, præcipue hisce temporibus, ubi ex scriptitandi pruritu etiam illi, quibus ex conditionis suæ ratione nil minus quam res sacras discutere competit, usurpata auctoritate sese tanquam fidei censores, rerumque Ecclesiasticarum iudices, atque arbitros constituunt: unde evenit, ut tales non sine maximo Religionis ac Ecclesiæ damno ob spuria, falsa, vel dubia Historiæ Ecclesiasticæ testimonia perverso admodum illius usu ea rejiciant, quæ veneranda antiquitas approbavit, vel alia jam dudum damnata ac rejecta veluti sacrata veteris disciplinæ monumenta rursus producant, commendent, ac approbent: quam proxime autem ejusmodi licentia ad introducendas hæreticorum opiniones disponat, S. Vincentius Lirinensis detegit, dum ita loquitur (g): *Satis evidenter perspicueque monstratur, hoc apud omnes fere hæreses quasi solemne esse ac legitimum, ut semper prophanis novitatibus gaudeant, antiquitatis scita fastidiant, & per oppositiones falsi nominis scientiæ a fide naufragentur.*

Porro

(g) l. 2. c. 22.

PRÆFATIO.

Porro ex promiscua ejusmodi libello-
rum lectione fideles sensim sine sensu ad
antiquam Christianæ Religionis, & disci-
plinæ simplicitatem liberius contemnen-
dam inducuntur; facile enim vulgus vera
existimat ea, quæ a Viris, ut credunt,
eruditis crebro ac publice per libros etiam
in lingua vernacula scriptos, spargi, ac non
sine aviditate a plerisque excipi cernunt,
quæ sane, inquit idem Lirinensis (h): *Non
solum tentatio, sed magna est tentatio, dedi-
tam sibi, atque in se pendentem Ecclesiam
admiratione ingenii, scientiæ, eloquentiæ,
conversationis, & gratiæ nihil de se suspi-
cantem, nihil verentem subito a veteri Reli-
gione in novam prophanitatem sensim pau-
latimque traducere.* Periculosius au-
tem longe est, quando Semi-Catholici,
ac Semi-Doctores palam non modo Ec-
clesiæ abusus, sed ipsam etiam Ecclesiam,
non solum Pontificum Personas & gesta,
sed ipsum etiam munus, ac potestatem, ac
denique non modo Sacerdotes, & Reli-
giosos, sed ipsum quoque Sacerdotium,
sanctosque Monachorum Institutores li-
bellis passim editis indignum in modum
con-

(h) Vincentius Lirinensis in commonitorio
cap. 23.

PRÆFATIO.

convitiis proscindunt, eo fine, ut Mimorum more acerbis oppido jocis ac farcaf-
 mis rudioris populi applausum emendi-
 cent. Adversus hosce deceptores jam du-
 dum D. Paulus (i), hisce verbis nos præmu-
 niebat. *O Timothee depositum custodi, de-
 vitans prophanas vocum novitates, & oppo-
 sitiones falsi nominis scientiæ, quam quidam
 promittentes, circa fidem exciderunt.* Hi
 ea etiam, qua vivimus ætate, Catholicis
 suggerunt: (k) *Venite o insipientes & mise-
 ri, qui vulgo Catholici vocitami, & discite
 fidem veram, quam præter nos nullus intel-
 ligit, quæ multis ante Sæculis latuit, nuper
 vero revelata & ostensa est, sed discite fur-
 tim atque secretim; ideo enim vobis propi-
 navimus multos libellos suppressis nostris
 nominibus, & sub speciosis puræ veritatis,
 ac sanioris doctrinæ titulis & prætexti-
 bus; cum vero hæc didiceritis, latenter alios
 docete, ne mundus audiat, nec Ecclesia sciat.*
*Quis est hodie Timotheus, exclamat Liri-
 nensis, nisi vel generaliter universa Eccle-
 sia, vel specialiter totum corpus Præposito-
 rum, qui integram divini cultus scientiam,
 vel habere ipsi debent, vel aliis infundere?*
*Quid est depositum custodi? custodi pro-
 pter*

(i) 1. Tim. 6.

(k) Idem l. c. cap. 23.

PRÆFATIO.

pter fures, propter inimicos, ne dormientibus hominibus superseminent Zizania super bonum semen, custodi Catholicæ fidei talentum inviolatum, illibatumque conserva. Habetur quidem in Ecclesia Christi profectus Religionis & quidem maximus, sed ita tamen, ut vere profectus sit ille fidei, non permutatio, crescat igitur oportet, & multum vehementerque proficiat tam singulorum, quam omnium tam unius hominis, quam totius Ecclesiæ, ætatum, ac sæculorum gradibus, intelligentia, scientia, sapientia, sed in suo duntaxat genere, in eodem scilicet dogmate, eodem sensu, eademque sententia. Aurea plane verba ætate nostra intime omnium cordibus inculpenda; salubre profus consilium, quod si sequi non pigeat, brevi futuræ hæresis timor evanescet, hanc enim ob causam in Historiis Ecclesiasticis tam sedulo ortus & progressus hæresum, nec non Hæreticorum fraudes, & machinationes tam occultæ quam apertæ describuntur, ut posteris & præcipue illi, quibus, ea cura potissimum incumbit, ex præteritorum damno futuris obviare, & mala præsentia tollere discant.

CON-